

روایت اول

تذکر نماینده مدیران مسؤول رسانه‌ها:

خبرنگاران را سریع‌تر واکسینه کنید

با وجودی که اهالی رسانه در گروه شغلی یک هستند و در تمام مدت شیوع کرونا باید در محل کارشان حاضر می‌شدند، حالا برای دریافت واکسن در گروه سوم قرار گرفته‌اند. به همین بهانه پدram پاک‌آیین، نماینده مدیران مسؤول رسانه‌ها در هیات نظارت بر مطبوعات و خبرگزاری‌ها در نامه‌ای به دکتر سعید نمکی، وزیر بهداشت و درمان و رئیس ستاد ملی مقابله با کرونا خواستار اولویت خبرنگاران در دریافت واکسن کرونا پس از کادر درمان، جانبازان و بیماران خاص شده است. در این نامه آمده است: در شرایطی به‌سر می‌بریم که ماه‌هاست پاندمی کرونا در صدر اخبار رسانه‌ها قرار دارد و بیشترین نشست‌های خبری از سوی مسؤولان کادر درمان و حیم انبوهی از گزارش‌ها از محیط‌های بیمارستانی، بیماران مبتلا به کرونا یا اجتماعات مغایر با دستورالعمل‌های بهداشتی تهیه می‌شود. در چنین شرایطی بنابر اعلام وزارت بهداشت، خبرنگاران با وجود جامعه آماری حدود ۱۰هزار نفر برای دریافت واکسن‌کرونا در گروه سوم قرار دارند. استحضار دارید که خبرنگاران و عکاسان خبری بنا به ضرورت تهیه محتوای رسانه‌ای در معرض تماس دائم با آحاد جامعه قرار می‌گیرند و عمدتاً در محیط‌های سرپسته و در متن اجتماعات مانند نشست‌های خبری، نمایشگاه‌ها، همایش‌ها، اردوهای ورزشی، مراجع قضایی، پادگان‌ها، شهرداری‌ها و ادارات و حتی مراسم تشییع چهره‌های گوناگون که بعضاً بر اثر کرونا درگذشته‌اند، حضور می‌یابند.

در ادامه این نامه آمده است: بارها در رسانه ملی مشاهده شده است که خبرنگاران با افراد بدون ماسک مصاحبه و از آنان انتقاد کرده یا از اجتماعات پرخطر و ناقض موازین بهداشتی گزارش‌های میدانی تهیه کرده‌اند؛ همچنان که برای مصاحبه با بیماران کرونایی یا کادر درمان ساعت‌ها در بیمارستان‌ها و حتی بخش مراقبت‌های ویژه به‌سر برده‌اند. با این وصف فوق خبرنگاران در بین صاحبان مشاغل پس از کادر درمان، بیشترین سطح تماس را با آحاد و نفوس جامعه از یک سو و بیشترین الزام را به حضور در کانون‌های پریسک اپتلا به این بیماری دارند. البته تردید نیست که خبرنگاران از حیث اولویت دریافت واکسن پس از کادر درمان، جانبازان و بیماران خاص قرار می‌گیرند اما گنجاندن آنها در گروه شغلی سوم با توجه به ماموریت‌های پریسک و جامعه کم‌شمار این صنف منصفانه به نظر نمی‌رسد. از این رو پیشنهاد

می‌شود خبرنگاران برای دریافت واکسن کرونا در اولویت ضروری و همزمان با گروه دوم قرار گیرند تا با حفظ ایمنی خود و منابع خبری‌شان به ایفای وظیفه اطلاع‌رسانی مبادرت ورزند.

«جنگ آخر» ویژه روز قدس رونمایی شد

نماهنگ فارسی- عربی «جنگ آخر» ویژه روز قدس به دو زبان فارسی- عربی، توسط گروه سرود رهپویان احلی‌من‌العسل همراه با زیرنویس انگلیسی منتشر شد. شعر فارسی از محمد میرشاهی و محمد سلطان زاده است. تنظیم، میکس و مسترینگ این اثر را مجید نصری انجام داده و فیلمبرداری آن برعهده ابوالفضل طهانی بوده است. این اثر که با همکاری واحد موسیقی حوزه هنری استان خراسان جنوبی تولید شده، توسط محمد سلطان زاده تدوین و در استودیو رهپویان ضبط شده است.

بررسی عملکرد ۸ ساله دولت در توسعه صنعت نشر و ترویج کتابخوانی

شکاف عمیق بین دولت و کتاب

وضع ناگوار اقتصاد در بازارهای مختلف مرتبط با کتاب، به نظر می‌رسد ناشران و نویسندگان و کتاب‌فروش‌ها در این هشت سال با دفاعی همه‌جانبه از مرگ خود جلوگیری کرده‌اند. آن‌قدر سرعت تغییر و تحولات در عرصه‌های گوناگون بالاست که نوشتن درباره بازه زمانی هشت‌ساله، بسیار دشوار به نظر می‌رسد. حالا هشت سال به‌کنار، شما بگوئید یک‌سال. فرض بگیرید قرار باشد اوضاع و احوال حوزه‌ای از حوزه‌های مورد بررسی‌مان را بر اساس رویدادهای همان حوزه تحلیل کنیم. آن‌قدر همه چیز زود به زود جا عوض می‌کند و تغییر می‌یابد که کار را سخت می‌کند. حالا در نظر بگیرید با همین شتاب در تحولات، قرار باشد بازه بررسی‌مان را از هشت سال پیش تاکنون قرار دهیم. ماجرا دشوارتر هم خواهد شد. با این حال، امروز، در مروری اجمالی خواسته‌ایم این سفر در زمان هشت‌ساله را صورت بدهیم؛ هشت‌ساله‌ای که سیاست‌های فرهنگی حسن روحانی به‌عنوان رئیس‌جمهور در مجموعه‌های مرتبط با فرهنگ اجرا شده‌است؛ مجموعه‌ای که به لحاظ نظارتی و اجرا، مهم‌ترین‌شان یاد در واقع مسؤول‌ترین‌شان شاید معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده باشد. این معاونت با ادارات کلش یعنی دفتر چاپ‌ونشر، دفتر توسعه کتاب و کتابخوانی، دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و نیز دفتر مجامع و تشکل‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، به‌نوعی مهم‌ترین متولی حوزه کتاب در کشور نیز محسوب می‌شود. اما در این هشت‌سال، چه نمره‌ای می‌توان به مجموع فعالیت‌های دولتی در حوزه توسعه صنعت نشر کتاب و نیز ترویج کتابخوانی داد؟ پاسخ به این سوال، هم با مراجعه به آمارها به دست می‌آید و هم اگر اهل علاقه‌مند به کتاب باشید، می‌توانید در ذهن خودتان این هشت‌سال را مرور کنید. مثلاً از خودتان بپرسید هشت‌سال پیش وقتی دست‌توی جیب می‌کردید تا مبلغی برای یک کتاب بپردازید بیشتر متحمل فشار می‌شدید یا امروز؟ آن روزها بیشتر مشتاق بودید در برنامه‌ها و رویدادهای مرتبط با فرهنگ حضور یابید و مشارکت کنید یا امروز؟ کاهش اشتیاق شما به چه عواملی مرتبط است؟ آیا کیفیت برگزاری این رویدادها مثلاً همین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران که به‌عنوان مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور مطرح است، پایین آمده است؟ حال ممکن است نه فقط علاقه‌مند بلکه خودتان دستی بر آتش داشته باشید؛ مثلاً کتابفروش یا ناشر بوده یا به هر فعالیت دیگری مرتبط با کتاب‌ها مشغول باشید. وضع کنونی و روند رسیدن‌مان به این وضع در این هشت‌سال را چطور تحلیل می‌کنید؟ از شما رگان کتاب‌هایی که منتشر می‌کنید یا می‌فروشید یا می‌نویسید کم شده‌است؟ پاسخ به این پرسش‌ها را تقریباً همه‌مان می‌دانیم. اما در این دو صفحه خواسته‌ایم تحلیل‌ها را با ذکر جزئیاتی همراه کنیم که به دور از انصاف نرفته باشیم.

فن گشودن گره کور با داندان

مسأله کپی‌رایت خصوصاً در حوزه نشر از آن دست گره‌هایی است که چندین طناب کلفت و نازک از مسائل دیگر در آن درگیرند و سر هر کدام هم به مراکز مختلف تصمیم‌گیری و دردسرهای چندجانبه آنها و مسائل پیرامون‌شان بازمی‌گردد. از این جهت حل ریشه‌ای این مسأله نمی‌تواند تنها با کنشگری یک‌جانبه دولت سنجیده شود و توقف دو ساله لایحه پیشنهادی دولت درباره مالکیت معنوی در مجلس هم همین موضوع را نشان می‌دهد. بنابراین هیچ رویکردی نمی‌تواند داعیه حل مسأله کپی‌رایت در ایران را داشته باشد بدون آن‌که تمام طناب‌های رابطه با سایر حوزه‌های درگیر را به‌درستی اندیشه و توضیح داده باشد. در محاورات چندین ساله‌ای که درباره کپی‌رایت در حوزه نشر جریان داشته، بیشترین دوقطبی میان هواداران پیوستن به کنوانسیون برن و مخالفان آن شکل گرفته است؛ غافل از این هر طرف این دوقطبی در هر صورت نیاز به برنامه‌ریزی دارند و صرفاً پیوستن یا پیوستن مشکلی را حل نمی‌کند. هواداران پیوستن به برن از انبوه گره‌های سیاسی و اقتصادی که ناچار بر حوزه‌های دیگر نشر اثر سوء مستقیم خواهند داشت، عامدانه تغافل می‌کنند یا بدون اطلاع از اثر این الحاق بر افزایش فشارها روی بدنه نشر ایران حتی ناشرانی که به‌صورت خودانگیخته و داوطلبانه هم اکنون نیز در حال رعایت حقوق مولف هستند، تصوری ناقص از وضعیت پساالحاق را ایجاد می‌کنند. در باغ سبزی که مثل کره جنوبی تا سال‌ها زندگی بسیاری از فعالان حوزه نشر و همه کنشگران مرتبط با آنان از جمله دانشگاه‌ها و پیشرفت علم و تکنولوژی را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

آن سوی این دوقطبی هم نگاه‌کند و بعضاً تقلیل‌یافته‌ای به مشکلات عدیده نشر ناظر به مسأله کپی‌رایت دارد هرچند که در ارائه راهکار برای حل این مشکلات، واقع‌نگران‌تر از جبهه دیگر عمل می‌کند. واقعیات تلخ بازار نشر از جمله دشوار شدن مراده و تعامل با ناشران خارجی، درونگرایی و منزوی شدن در بازار نشر جهانی که به خودی خود مسبب ناشناخته ماندن نویسندگان ایرانی و فقدان جایگاه فرهنگی در صنعت نشر جهان، افزایش تعداد ناشران تقلبی یا کم‌کار،

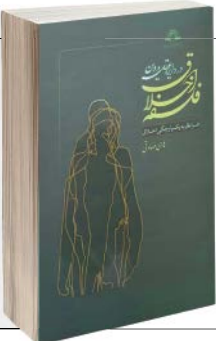
انتشار همزمان چندین ترجمه از یک اثر که بعضاً ترجمه‌های مسروقه و جعلی هم هستند، مسائل بی‌اهمیتی نیستند که بشود رویشان چشم گذاشت و چند سال تحمل‌شان کرد. البته کارشناسان در اظهار این نکته که درمان این معضلات در پیوستن به برن نیست، به راه خطا نمی‌روند، چرا که راهکار الحاق، شبیه پیاده کردن موتور ماشین برای رفع مشکل کم‌بادی خرچ‌هایش است!

بر این اساس عملکرد دولت یازدهم و دوازدهم را باید حاوی نوعی تضاد وابسته به دو طرف این دوقطبی دانست هرچند با برگزاری سلسله همایش‌های حقوق مالکیت ادبی، تلاش کرد گام بلندی در جهت ایجاد اجماع میان کنشگران اصلی این حوزه بردارد اما به‌علت تضاد بنیادین موجود در نگاهش، نه موفق به ایجاد اجماع برای الحاق شد و نه توانست مسأله مالکیت فکری را در داخل ساماندهی کند. از یک سو، در مجموعه سیاست‌های برون‌گرای دولت، پیوستن به برن به‌عنوان راهکار نگرسته و گفتمان‌سازی می‌شد چنان‌که لادن حیدری، مدیر کل دفتر حقوقی و مالکیت معنوی وزارت فرهنگ، اردیبهشت ۹۵ اظهار کرد: «وزارت ارشاد پیوستن به کنوانسیون برن را در دستور کار قرار داده که این موضوع در پژوهشگاه فرهنگ و هنر مطرح است». از سوی دیگر اما پیرو رویکرد درون‌گرا، آماده‌سازی لایحه «حمایت از مالکیت فکری» که از سال ۹۳ در وزارت فرهنگ آغاز شده بود تا پنج سال بعد طول کشید و نهایتاً تیرماه ۹۸ به مجلس ابلاغ شد و البته مجلسین درگیر در ماجرا هم انصافاً در به تأخیر انداختن بررسی‌ها، کم‌نگذاشته‌اند.

بی‌تردید مسأله کپی‌رایت تنها مسأله دولت‌های یازدهم و دوازدهم نبوده و دولت سیزدهم، قطعاً مهم‌ترین محور عملکرد خود در حوزه فرهنگ را ناظر به همین موضوع رقم خواهد زد. عبور از این دوقطبی، اولاً ایجاد اجماع در میان کنشگران اصلی بازار نشر، ثانیاً اتخاذ یک رویکرد واحد خالی از تضاد یعنی رویکرد مبتنی بر ساماندهی وضعیت کپی‌رایت در داخل کشور بدون نگاه و امید به الحاق و ثالثاً سرعت در تصمیم‌گیری و اجرا را می‌طلبد؛ کاری که دولت دهم و یازدهم در طول هشت سال از پس آن نبرایامد و این مسأله اساسی در چهارراه فرهنگ، اقتصاد و سیاست را برای خلف خود به یادگار گذاشت.

انتشار کتاب «فلسفه اخلاق در دایره عقل و دین»

کتاب «فلسفه اخلاق در دایره عقل و دین؛ فرانظریه یکپارچگی اخلاق» تألیف حجت‌الاسلام والمسلمین هادی صادقی به همت پژوهشگاه قرآن و حدیث و انتشارات کتاب طه به زیور طبع آراسته شد. این کتاب پژوهشی نو در فلسفه اخلاق است که با نقد نظریه‌های مشهور در اخلاق هنجاری، نظریه‌ای بدیل را پیش می‌نهد.

گفت‌وگو با دبیر اجرایی گرنت؛ طرحی که از ترجمه و انتشار کتاب‌های فارسی در آن سوی مرزها حمایت مالی می‌کند

وضع‌مان بهتر می‌شود

شش‌هفت‌سال پیش قرار شد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور معرفی ادبیات، فرهنگ و تمدن ایران به جهان، روند ترجمه و انتشار آثار فارسی مؤلفان ایرانی را تسهیل کند. از همین‌رو دو سال پس از روی کار آمدن دولت جدید، یعنی سال ۱۳۹۴، طرحی در حمایت از ترجمه و انتشار کتاب‌های ایرانی در بازارهای جهانی زیر نظر دفتر مجامع و تشکل‌های معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شکل گرفت. براساس این طرح قرار شد ناشران خارجی، درخواست‌های خود مبنی بر انتشار کتاب‌های ایرانی را به این دفتر بفرستند و این دفتر پس از بررسی اثر، برای ترجمه آن مبلغی تعیین و ناشر و نویسنده ایرانی را برای رسیدن به هدف کمک کند. البته آن‌طور که علیرضا نوری‌زاده به‌عنوان معاون اداره کل مجامع و تشکل‌های معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیر اجرایی این طرح پیش از این به جام‌جم گفته بود «از سال ۹۶ اجرای طرح را به‌صورت حمایت از ترجمه و انتشار کتاب‌ها در پیش گرفتیم و از اول آبان ۹۷ هم سایت ما آغاز به کار کرد و اجرای الکترونیک طرح رسماً آغاز شد».

با گذشت سه چهار سال از اجرای نهایی این طرح، هنوز ناشران ایرانی چندان با آن آشنا نیستند

طرح‌های فصلی؛ کم‌رقم اما امیدوارکننده

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از سال ۱۳۹۴ برای هدفمندکردن یارانه نشر، طرح‌های فصلی فروش کتاب را آغاز کرد. در این طرح‌ها، کتابفروشی‌ها می‌توانند روی فروش کتاب به خریداران تخفیف بدهند و مبلغ تخفیف داده شده را از وزارتخانه دریافت کنند. در این طرح‌ها که با نام طرح‌های فروش فصلی مشهور شده‌اند، کتابفروشی‌هایی که شرایط لازم را داشته باشند، پس از ثبت‌نام می‌توانند کتاب‌های خود را که با شرایط تعیین شده مطابقت داشته باشند به خریداران بفروشند. آخرین دوره طرح‌های فصلی فروش کتاب تا امروز، زمستانه کتاب ۹۹ بود که شانزدهمین دوره از طرح‌های فصلی محسوب می‌شد.

بنا بر آمارهای اعلام شده، ۴۵۸ هزار و ۸۳۳ نسخه کتاب به مبلغ ۱۹۸میلیارد و ۱۳۷میلیون و ۵۹۱هزار و ۷۳۰ریال در پاییزه کتاب ۹۹ فروخته شده است. این آمار در زمستانه کتاب ۹۹ به ۴۴۰هزار و ۲۷۴ نسخه کتاب به مبلغ ۲۱۴میلیارد و سه میلیون و ۱۹۹هزار و ۶۷۴ریال رسیده است. میزان فروش در طرح‌های فصلی کتاب در سال ۹۹ با رشد ویژه‌ای روبه‌رو شد، چرا که شیوع ویروس کرونا و قرنطینه خانگی دلیل مناسبی بود تا مخاطبان و علاقه‌مندان کتاب، کتاب‌های موردنیاز خود در یک بازه زمانی سه ماهه را اوایل یا اواسط این فصل - بسته به زمان برگزاری طرح- به‌صورت یکجا و با تخفیف از کتابفروشی‌ها تهیه کنند. از این نظر می‌توان گفت این ایده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ابتکار جالب‌توجه و موثقی بوده است.

خصوصاً مصاحبه اخیر با موضوع بررسی تخلفات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در کمیسیون اصل ۹۰ توضیحات زیر جهت تنویر افکار عمومی و رفع شبهات ایجاد شده ارائه می‌شود:

ایشان از طول بیش از یک‌سال و نیم گذشته طی مکاتبات متعددی مواردی را نسبت به نهاد اعلام کردند که پاسخ دقیق برای ایشان ارسال شد، اما ظاهراً به هیچ‌یک از پاسخ‌ها توجهی نشده و نشانه این ادعا تکرار برخی سوالات درحالی که پاسخ کامل و گزارش مشروح آن قبلاً برای ایشان ارسال شده است، می‌باشد.

برخی از سوالات که ایشان به‌عنوان تخلفات نام برده‌اند صرفاً از شایعات و تهمت‌های منتشره در فضای مجازی صورت گرفته که البته پاسخ آنها نیز داده‌شده‌است.

ایشان در یکی از مصاحبه‌های اخیر اعلام کرده‌اند که به بررسی عملکرد نهاد خواندندپرداخت درحالی‌که اولاً رسیدگی به عملکرد نهاد در حیطه وظایف کمیسیون فرهنگی می‌باشد و کمیسیون اصل ۹۰ به بررسی شکایات‌ها از دستگاه‌ها می‌پردازد.

ثانیاً مجلس محترم نماینده ناظری به تصویب مجلس در هیات امنای

کتابخانه‌های عمومی کشور دارد و عجیب این است که نکت به‌عنوان تخلفات نهاد به هیچ‌وجه با نماینده ناظر مجلس نشده است.

در مورد افزایش حقوق و مزایای کتابداران به ایشان پاسخ مسدود شد. با آمار دقیق ارائه شد که چرا در سال ۱۳۹۹ نهاد امکان باقی‌مانده از ۵۰درصد را نداشته است.

طبیعی است امکان افزایش حقوق کتابداران نیازمند نمایندگان محترم در افزایش بودجه سال ۱۴۰۰ نهاد بوده و نمایندگان محترم تلاش و مساعدت قابل‌توجهی در این زمینه و اما از سوی ایشان که در اطلاعیه‌ها خود را خواهان افزایش حق نشان می‌دهند کمترین تلاش و مساعدت برای ترمیم بودجه نگرفته است.

البته در مورد نظرات واقعی ایشان در مورد امکان پرداخت کتابداران از نیم‌درصد نیز مطالب دیگری موجود است که اعلام خواهدشد.